

Don BOSCO

Vlaanderen

116de jaargang | mei - juni 2012 | tweemaandelijks tijdschrift voor de beweging rond Don Bosco | Kantoor van afgifte: 3000 Leuven mail | P209042

geraakt

DON BOSCO

Hoofdredacteur

Annemie Vandaele

Adviesraad

- T. Angelet
- R. Burggraeve
- H. Cauwenberghs
- A. De Cocker
- E. De Ridder
- F. Ginneberge
- E. Haelvoet
- D. Schoofs
- F. Vanspauwen

Eindredactie en redactieadres

Mark Den Haerynck

- Stationsstraat 87
- 3150 Haacht
- dbsoom@donbosco.be

Adreswijziging

Don Bosco Vlaanderen

- Fr. Gaystraat 129
- 1150 Brussel
- rita.sorgeloos@donbosco.be

Verantwoordelijke uitgever

Mark Tips, provinciaal

- Fr. Gaystraat 129
- 1150 Brussel
- mark.tips@donbosco.be

Lay-out en druk

Drukkerij Van der Poorten nv
Kessel-Lo

De bijdragen verschijnen onder de verantwoordelijkheid van de auteur.

Uw persoonlijke gegevens zijn voor u ter inzage. Ze worden nooit doorgespeeld en dienen enkel voor de verzending van Don Bosco Vlaanderen.

- In Vlaanderen:
www.donbosco.be
www.zustersvandonbosco.be

- In de wereld:
www.sdb.org
www.cgfmanet.org

Don Bosco Vlaanderen is een gratis blad. Giften zijn daarom steeds welkom op het onderstaande adres en rekeningnummer, met vermelding van 'Don Bosco Vlaanderen':
Don Bosco Centrale vzw
Fr. Gaystraat 129
1150 Brussel
Tel. 02 771 21 00
IBAN: BE96 0000 1112 6405
BIC: BPOTBEB1

inhoud

Een salesiaanse
Een

kijk

op de wereld
op de salesiaanse wereld

Van nu en straks

- 4 Tussen belonen en straffen
- 8 Samen door het leven?
- 11 Een Kerk met jongeren
- 22 Zintuigprikkelend India

Kruispunt

- Guido Tielemans 12
- Koen Dalle 16
- Kolet Janssen 18

Don Boscogewijs

- 6 Externe salesianen
- 10 Als de taal niet dient
- 19 Wek in ons uw geest

Pennenstreken

- Radicaal 7
- Pinksteren 14
- Opklarende wolken 15
- Geraakt 24
- De Band 20

Foto voorpagina: sxc

Geraakt

Beste lezer

Mogen we er toch nog even bij stilstaan? Gewoon, omdat we als dragers van jong en geëngageerd leven niet anders kunnen. Omdat we als blad, betrokken op de samenleving, niet anders willen. Omdat we als mens, als ouder of grootouder, als leerkracht of opvoeder diep vanbinnen wel moeten ...

Niemand bleef onberoerd bij het noodlottige busongeval dat ons land aan de vooravond van de lente in een diepe rouw hulde. Of je het nu wilde of niet, je werd bij je nekhaar gegrepen en met je twee voeten in de realiteit neergepoot. "Angst is het lot van elke ouder", hoorde je, maar wat als je grootste angst ineens werkelijkheid wordt? Niemand kon benoemen hoe hartverscheurend de onzekerheid moest zijn en hoezeer de wanhoop insloeg in zoveel mensenlevens. Ook wij niet ...

Maar als toeschouwer zet je toch ook jezelf op pauze, sta je stil bij en omarm je je eigen kostbaarste bezit, neem je anders afscheid telkens als ze de deur uitgaan, zeg je toch nog eens extra hoe graag je ze ziet, zomaar, voor de zekerheid. Je stelt je tegelijk vragen waartoe en waarom, leeft mee met de getroffen, wordt geraakt door woorden en beelden die van intens verdriet, maar ook van medeleven en toch weer van kracht getuigen.

Want, hoe driest het noodlot ook insloeg, wat een enorme moed sprak er niet uit de woorden van ouders en familieleden. Wat een warme golf aan solidariteit kwam ineens tot stand. En van wat een professionalisme en verantwoordelijkheidszin getuigden zo velen. De zorg was werkelijk ongezien, op alle niveaus. Het neemt het gemis hier en nu niet weg, het is wellicht niet meer dan wat zelf op een wonde, maar het is toch dat.

"De hemel is weer een paar sterren rijker", getuigde een ouder. Elke avond herinneren die sterren ons er op zijn minst aan dat die kleine levens in onze samenleving, maar ook allen die zorg voor hen dragen, zo kwetsbaar zijn en tegelijk zo koesterbaar.

Daarom dus, omdat we niet willen vergeten ...

Annemie Vandaele
Hoofdredacteur

Tussen belonen en straffen?

(Her)kansen als inzet

Praktijk

Stel: je leerling vergeet een taak te maken. Je geeft haar de eerste keer wat uitstel. De volgende keer berisp je haar en trek je punten af. En wanneer ze bij de volgende opdracht weer te laat is, krijgt ze geen punten meer. Misschien krijgt ze zelfs een bijkomende opdracht, of - zeg maar - straf.

Stel: je komt thuis en zoonlief heeft, zoals gevraagd, de vuilniszakken buitengezet, zijn bed opgemaakt en de aardappelen geschild. Je geeft hem een stevige knuffel, een dankjewel en één van die ijsjes die voorbehouden zijn voor speciale gelegenheden. Kortom: hij krijgt een extra beloning, ook al heeft hij gewoon gedaan wat de afspraak was.

Twee *faits divers* in de opvoeding. Straffen en belonen behoren tot de praktijk van opvoeden. Ook al willen we 'uit principe' niet straffen, toch lijkt dat on-

vermijdelijk. Ook al weten we dat een materiële beloning niet echt nodig is, en zelfs omgekeerd kan werken, toch doen we het, 'voelend' dat het soms wel gepast is. Geen enkel probleem, het is zelfs goed zo, opvoeden is geen rationele aangelegenheid.

Het kan evenwel ook geen kwaad even na te denken over dat 'belonen' en 'straffen' en stil te staan bij de pedagogische betekenis ervan. Dat is wat deze bijdrage wil doen.

Tot uiting

We weten dat straffen om het kind te laten boeten weinig of geen positieve effecten heeft, dat het eerder een laatste uitweg is, vaak een teken van onmacht: we weten niet meer wat te doen, we zijn boos. Zo ook zijn vele beloningen eerder een uiting van onmacht: we zijn zo blij en elke uiting ervan lijkt te weinig 'tastbaar' en 'blijvend'. Dus geven we iets materiëls, ook al weten we dat dit niet nodig is en dat niet-materiële beloningen vaak veel tastbaarder zijn en een meer blijvende impact hebben.

Negatieve logica

Bij straffen denken vele mensen haast automatisch aan iets negatiefs. Het kind heeft iets verkeerd gedaan en moet daarvoor boeten. Je doet iemand pijn, welnu, dan moet je zelf pijn ervaren. Je hebt een regel overtreden, welnu, dan

Probeer niet het resultaat, maar de inzet te waarderen.

moet je ook de sanctie die daaraan verbonden is, ondergaan. Je gedrag is frustrerend en bedreigend voor mij, welnu, dan zal ik jou eens tegenwerken en je van je vrijheid beroven. Daarbij hopen we dat het kind in het vervolg wel twee keren zal nadenken vooraleer het nog iemand zal pijn doen, een regel zal overtreden of iemands vrijheid zal bedreigen. En waarom hopen we dat? Omdat we menen dat het kind uit vrees voor straf het juiste gedrag zal stellen.

Goed doen

Deze logica van straffen is een negatieve logica en staat eigenlijk haaks op wat opvoeding zou moeten zijn. De pedagogische blik is deze die zoekt naar het positieve in het kind en in de situatie, hoe negatief geladen die ook moge zijn. Opvoeden is kinderen de kans geven het goede te ervaren, het goede te leren, het goede te doen, zich te verbeteren. Als een kind dan iets verkeerd doet, is het de opdracht van de opvoeder ervoor te zorgen dat het kind de kans krijgt dat te 'vergoeden'. Het moet iets goed kunnen doen en zo het foute herstellen. Een straf moet een mogelijkheid van herstel zijn. Dat mogen we heel letterlijk opvatten: het verkeerde doen, is een vorm van beschadiging die hopelijk hersteld kan worden. Als je kind een leugen vertelt en daaraan vasthoudt, beschadigt het jouw vertrouwen in hem. Opvoeden is je kind de kans geven dat vertrouwen te herstellen. Dat doe je niet door het dreigement dat je het nooit meer zult geloven. Dat doe je niet door het ieder volgend ver-

De pedagogische blik is deze die zoekt naar het positieve in het kind en in de situatie.

zoek te weigeren 'omdat het de vorige keer ook gelogen heeft en je het dus niet vertrouwt'. Neem het op zijn woord, dat zal in vele gevallen volstaan. Zeg dat je het vertrouwt, zo stel je het voor zijn verantwoordelijkheid. Als een leerling iemand pijn gedaan heeft – lichamenlijk of geestelijk –, geef die leerling de kans die pijn te verzachten. Door een strafstudie te geven, is het leed van het slachtoffer niet geholpen. Door de betrokken leerlingen samen te brengen en 'terug te vriend te maken', wordt het leed geheeld en open je voor beiden een toekomst waarin ze samen verder kunnen schoollopen. Als iemand materiële schade aanricht, leg hem een constructieve 'werkstraf' op. Door die wijze van sanctioneren richt je de aandacht niet op de 'fout', de overtreding van de regel, maar wel op de schade die aangericht werd en op de belangrijkheid die te 'helen'. Inzet van opvoeden is immers dat mensen het goede doen om het goede, niet uit vrees voor een straf.

Belonen

Dat richten van de aandacht is ook de inzet bij het belonen. Meestal is het resultaat van gedrag op zich belonend, dat wil zeggen motiverend om zo voort te doen.

Een goede toets of een karwei thuis hoeven niet extra beloond te worden. Waardering uitspreken, een knuffel geven, anderen wijzen op je prestatie, zijn daarmee niet overbodig. Integendeel: kinderen willen het goed doen, willen dat ook tonen en hebben behoefte aan erkenning. Vele beloningen verwijzen evenwel niet naar de goede handeling, de inzet of de geleverde prestatie. Die vijf euro extra zakgeld zal dankbaar aanvaard worden door het kind, maar vergroot ook de kans dat hij dat de volgende keer zal verwachten bij een goed rapport. Wanneer je dat extra dan niet geeft, zal het kind ontgoocheld zijn en is de kans reëel dat het zich de volgende keer minder gaat inzetten. Wat is er immers gebeurd? Je hebt de motivatie van het kind als het ware in een andere richting gestuurd: het plezier in het goede resultaat dat op zich motiverend is, werd vervangen door het plezier in het krijgen van de vijf euro. Alle onderzoek geeft aan dat de inzet van kinderen bij volgende opdrachten het meest ondersteund wordt door het genot van de inspanning zelf en de waardering door derden van de inzet. De meest motiverende beloning is de ervaring van resultaat en de uitgesproken waardering van ouders en leerkrachten.

Resultaat versus inzet

Daarop anticiperend, kun je ook best geen beloning in het vooruitzicht stellen, maar kun je je kind beter vragen zijn best te doen en te laten zien wat het kan. Op die manier houd je ook de toekomst open. Het is immers goed mogelijk dat het kind zich inzet, maar dat het resultaat hoe dan ook tegenvalt. De ontgoocheling van het kind kun je dan temperen door je waardering uit te drukken voor zijn inzet. Ook dat is een vorm van herstel van schade. Als je een beloning in het vooruitzicht had gesteld, dan kun je alleen nog het resultaat belonen en niet de inzet. En dat laatste is toch wat je wilt als ouder en als leerkracht: dat kinderen zich inzetten en zichzelf en hun mogelijkheden leren kennen om zo hun talenten zelf te willen ontplooiën. Opvoeden is daartoe de kansen bieden.

(Her)kansen

Dit alles klinkt heel serieus en is misschien wat zwaar op de hand. Meestal hebben ouders en leerkrachten niet de tijd en ruimte om altijd en overal zo bewust om te gaan met kinderen en leerlingen. Belangrijk is wel een houding te cultiveren van kansen geven en gelegenheden voor herkansing bieden. Even rustig bij het één en ander stilstaan, kan dan zeker geen kwaad.

Wat ook geen kwaad kan, is het één en ander relativeren, met humor. Ik herinner me een situatie waarbij een van de internen gepoogd had over een hek te klimmen om snel wat inkopen te gaan doen, wat streng verboden was. Daarbij had hij zijn broek flink gescheurd, hij geraakte niet meer terug en er zat niets anders op dan aan te bellen bij de prefect. In plaats van een straf op te leggen, had de man glimlachend gezegd dat de school van de leerlingen verwachtte dat ze hun kleding moesten verzorgen, zeker als ze zich buiten de school begaven. Als hij zich zo nog vertoonde, zou hij hem moeten straffen.

Een nieuwe vorm van engagement

Externe salesianen

Toen Don Bosco de constituties van zijn congregatie schreef, heeft hij meerdere pogingen gedaan om ook leken daarin een plaats te geven.

De zorg voor het salesiaanse charisma en de zending naar de jongeren is een gedeelde zorg. In Vlaanderen hebben de salesianen door de jaren heen al tal van verantwoordelijkheden gedeeld met en overgedragen aan leken. De huidige evolutie en ontwikkelingen in en buiten de Vlaamse provincie stellen echter zowel de leken als de salesianen voor nog grotere uitdagingen. Wie ondersteunt en voedt het engagement van de mensen binnen de werken van Don Bosco in Vlaanderen? Wie daagt hen uit tot creatieve trouw aan de zending en het charisma in de toekomst? Wie wil niet alleen het charisma en de zending beleven, maar ook mee dragen vanuit een bewust opgenomen levensengagement?

Visie

Van bij de start van zijn initiatieven heeft Don Bosco samengewerkt met anderen, zowel met priesters en religieuzen als met leken. Toen Don Bosco de constituties van zijn congregatie schreef, heeft hij meerdere pogingen gedaan om ook leken daarin een plaats te geven. Hij sprak daarbij over 'externe salesianen'. De toenmalige kerkelijke verantwoordelijken hebben echter nooit toegestaan dat dit in de constituties werd opgenomen. De tijd was er nog niet rijp voor. Die draad, die

Don Bosco toen noodgedwongen moest loslaten, wordt vandaag terug opgenomen. Als leek kun je je op een fundamentele manier engageren om nu en in de toekomst samen met de salesianen borg te staan voor het salesiaanse charisma en de zending. De bedoeling is dus niet om een aparte en zelfstandige beweging te stichten, maar om je te verbinden met de congregatie en zo het charisma en de zending te delen en mee vorm te geven.

Invulling

Wegens de belangrijkheid van de gemeenschapsdimensie wordt waar mogelijk gezocht naar een concrete verbintenis met de salesianen en met een lokale gemeenschap. Dat gebeurt in overleg en met wederzijdse instemming van de betrokkenen.

Er is een ingroeitrajec van een jaar voorzien vooraleer de kandidaat een aanvraag kan indienen om zich als 'externe' salesiaan expliciet te verbinden met het charisma en de zending van Don Bosco. De toestemming wordt verleend door de provinciaal en zijn raad en waar nodig in overleg en met de instemming van de be-

treffende lokale gemeenschap.

Nadien is er een jaar als voorbereiding op de belofte. Deze geldt voor drie jaar. Na die periode kan men de belofte (telkens) voor drie jaar hernieuwen. De invulling en begeleiding van het ingroeitrajec en ook de verdere begeleiding en vorming van de betrokkenen wordt toevertrouwd aan een werkgroep van salesianen en betrokken leken.

De kandidaat ziet dit engagement als een specifieke manier om zijn/haar christen-zijn te beleven en vorm te geven. De kandidaat moet een duidelijke link hebben met de zending van de salesianen en die ook willen behouden. Waar dat niet meer kan door een concreet engagement in een salesiaans werk als werknemer of vrijwilliger, wordt gezocht naar een verbinding met een concrete gemeenschap. De kandidaat deelt de zending en het charisma van de salesianen zoals die in de constituties beschreven staat met uitzondering van de religieuze geloftes van armoede, kuisheid en gehoorzaamheid. Hij/zij doet dat vanuit en in overeenstemming met zijn/haar eigen levensstaat en levenssituatie.

Info

Colette Schaumont is de eerste leek die deze stap zet en daartoe op 20 mei een belofte uitspreekt.

Heeft u interesse of wenst u meer informatie? Surf naar www.donbosco.be en klik in het menu op familie-deelgroepen-externe salesianen. Of neem contact op met: Colette Schaumont, Don Bosco-laan 15, 3050 Oud-Heverlee, e-mail: colette.schaumont@donbosco.be.

Radicaal

Over wortels, evangelie en hechtingsstoornissen

'Radicaal': compliment of scheldwoord? Voor of tegen? Het antwoord vinden we in de etymologie: radicaal is namelijk afgeleid van het Latijnse 'radix' en betekent zoveel als wortel(s). "Dus toch een scheldwoord!", hoor ik je zeggen. Het klopt dat het niet bepaald flatterend is wanneer je door je omgeving een wortel wordt genoemd. En we stellen toch ook maar vast dat er telkens weer slachtoffers aan te pas komen wanneer het woord opduikt in krantenkoppen en in verband wordt gebracht met malafide individuen of groeperingen. Waarom dan in 's hemelsnaam een pleidooi houden voor meer radicaliteit? Of voor wortels tout court?

Van bomen weten we dat ze wortels nodig hebben om levensvatbaar te zijn en vruchten voort te brengen. Van mensen weten we dat ze zich in hun eerste levensjaren moeten kunnen 'hechten', wil het groeipotentieel - dat hun in de genen zit - zich ten volle ontwikkelen. In de leefgroepen van het behandelingscentrum waar ik werkzaam ben, ontmoeten we heel wat jongeren met gebroken wortels. De Nederlandse schrijfster Ida Gerhardt schetst een herkenbaar verhaal met haar gedicht *Distelzaad*: "Ik hoorde een vrouw, zij zeide tot haar kind, zomaar op straat: " 't Was heel wat beter - als jij nooit geboren was." Het zei niets terug, het was nog klein, maar het begon ineens sleepvoetig traag te lopen als een die in ballingschap een juk met manden dorst en radeloos merkt dat zij zwanger is. In Babylon mischien of Nineveh. Ja, het was zwanger,

zwanger van dat woord. Dat was, in duisternis ontkiemd, op weg tot in het derde en vierde nageslacht."

Wie met jongeren werkt, in scholen of voorzieningen, is ongetwijfeld meermaals getuige geweest van de verwoestende effecten van soortgelijk ontkiemd distelzaad. Ik vraag me vaak af of de uiteenlopende en complexe discours tussen ouders en kinderen in heel veel gevallen niet 'gewoon' variaties zijn op eenzelfde thema, namelijk de zoektocht naar een eerlijk antwoord op die fundamentele bodemvraag: "Heb jij (ouder, opvoeder) ooit gewild dat ik geboren werd?" Een vraag trouwens waarop elke generatie opnieuw een eerlijk antwoord hoopt te krijgen.

Het is met name op dit punt dat het christendom een radicale en uiterst bevrijdende boodschap formuleert. De mens is niet louter een schakeltje in een reeks van biologische toevalligheden. U en ik (en overigens de hele schepping) werden met voorbedachten rade in het leven geroepen door de passionele 'oerkreet' van een hemelse Vader-God: "Ik heb je altijd gewild!" Voornamelijk in het Westen hebben we er alles aan gedaan om deze ontstaansgeschiedenis te loochenen en af te strijden. "Van God los", proclameerde Stijn Meuris ooit in de gelijknamige *Monza*-song, al weet ik niet helemaal zeker of het een poging was om zich te bevrijden van de God uit het evangelie, dan wel van bepaalde machtsmisbruikers die zich *in naam van God* als plaatsvervanger naar voren hebben geschoven.

Zijn we er in de hulpverlening inmiddels achter dat hechtingsstoornissen een neerwaartse spiraal genereren in de ontwikkeling van het individu, dan stellen we vast dat er op globaal, existentieel niveau verder driftig 'ont-worteld' wordt in de zelfzekere overtuiging dat we evolveren naar een betere wereld. De feiten op ecologisch, sociaal, economisch en politiek vlak confronteren ons nochtans met het tegendeel. Bovendien concluderen steeds meer onderzoeksrapporten van wetenschappers en specialisten dat de malaise op al deze terreinen niet langer kan toegeschreven worden aan systeemfouten in de planeet. Het overvloedig

bewijsmateriaal aan vinger- en voetafdrukken van de MENS

ontneemt ons stilaan het recht om boze vuisten op te steken naar de hemel en verplicht ons de hand in eigen boezem te steken. We zijn blijkbaar vergeten dat we deze planeet in bruikleen hebben en de 'grondwet' uit de bijgeleverde handleiding hebben we tegen

beter weten in naast ons neergelegd: "Heb God lief en uw naaste als uzelf"

Tijd dus om de zaken aan de basis aan te pakken, meer bepaald bij de diepe wortels of 'radix' van ons bestaan.

"Heb jij ooit gewild dat ik geboren werd?", een vraag waarop elke generatie opnieuw een eerlijk antwoord hoopt te krijgen.

Dit artikel is gebaseerd op de Don Boscoviering Radicaal van 28 januari 2012 in OBC De Waai in Eeklo.

Samen door het leven?

Het kerkelijke huwelijk uitgedaagd

Nog niet zo lang geleden was het 'levenslange' burgerlijke en kerkelijk bezegelde huwelijk de overwegende samenlevingsvorm. Intussen is het landschap echter veel meer divers geworden. Zo wordt er veel minder dan vroeger getrouwd. Vorig jaar trouwden in België ongeveer 40 000 koppels. In 1980 waren dat er nog meer dan 66 000. De gemiddelde leeftijd bij het huwelijk stijgt dan weer. Het aantal kerkelijke huwelijken is scherp gedaald en zit ergens rond de vijftig procent van de burgerlijke huwelijken. Hoe kun je in die context spreken over relaties, huwelijk en God?

Relaties: een nieuw landschap

"Liefde is elkaar accepteren, respecteren, stimuleren, aandacht en vrijheid geven", schrijft één van mijn studenten. In onze dagen zijn we wat relaties betreft – terecht – veeleisend. We willen in een relatie onszelf mogen blijven, of nog beter, onszelf worden. En we hopen dat ook voor de ander. En toch zijn jongeren ook realistisch: "Wat ik verwacht ... Verwachten is een zwaar woord, ik spreek liever over hopen. Je kunt in beide gevallen teleurgesteld worden, maar 'verwachten' heeft een verplichtende bijklank ... Ik verwacht/hoop dat mijn partner er altijd voor mij is of probeert te zijn, in goede én kwade dagen. Ik verwacht/hoop dat hij eerlijk is en dat hij mij nooit opzettelijk pijn zal doen (emotioneel of fysiek). Wat ik vooral 'verwacht', of eerder hoop, is dat hij ten volle zichzelf kan zijn bij mij (dat hij dus de persoon is wie ik denk te kennen) en wel in die mate dat ik dat ook kan zijn bij hem", zegt een andere studente.

Mensen volgen meer dan vroeger hun individuele weg. Dat wordt in kerkelijke en andere kringen soms verward met egoïsme. Onderzoek en ervaring tonen aan dat de meeste jongeren hoge idealen hebben rond al dan niet gehuwd samenleven, maar dit niet noodzakelijk meer verbinden met een instituut of een bepaald kader. In zekere zin zijn hun idealen hoger dan vroeger. Dat lijkt te contrasteren met het feit dat er behoorlijk wat huwelijken op een scheiding uitlopen. Scheiden is

We hopen in een relatie onszelf te worden.

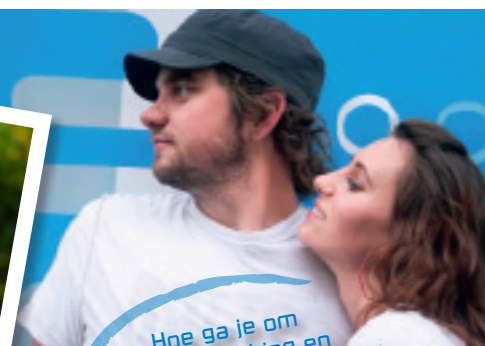
veel gemakkelijker dan vroeger, maar toch lijden de meeste mensen er sterk onder. Een scheiding is meestal ook het gevolg van een proces waarin ze ervaren dat hun "capaciteit om lief te hebben en geliefd te worden" (zoals broeder Emmanuel van Taizé het uitdrukt), niet voldoende door elkaar vervuld kan worden. De verwachtingen zijn sterker en hoger: men leeft veel meer samen en wil de relatie als vervullend beleven. Een liefdesrelatie is ontzettend belangrijk in een maatschappij die de nadruk zozeer legt op prestatie en concurrentie dat de relationele sfeer vrijwel de enige is waarin men zichzelf nog kan zijn en tot ontplooiing kan komen. Wanneer de Staat of de Kerk op dit domein 'wetten' stellen, krijgen ze met veel weerstand te maken. Dat verklaart volgens de Franse aartsbisschop Rouet waarom de seksuele en huwelijksmoraal van de Kerk zo moeilijk ligt.

Huwelijk als sacrament

De bekende relatietherapeut Alfons Vansteenkoven zegt: "Religie gaat over genade: dat wat je ontvangt. Huwelijksvieringen moeten zeer au sérieux genomen worden. Het ritueel is zeer belangrijk, omdat je daar uitdrukt dat je iets in handen krijgt wat je voor altijd wilt houden. Liefde is niet alleen een werkwoord: het is ook genade!" Wellicht is dat de reden waarom mensen (nog) kiezen voor een

De idealen van jongeren liggen hoger dan vroeger.

Hoe ga je om met mislukking en teleurstelling?

kerkelijk huwelijk. Ze ervaren elkaar als gave, waardoor ze veel meer worden dan ze zelf ooit vermoedden. Eén plus één is in een goede relatie geen twee, maar veel meer. En eigenlijk is het ook de kern van het sacrament: dat je jezelf overstijgt door de liefde, door ze te geven en te ontvangen, en dat je daardoor op het spoor komt van de bron van de Liefde, waarmee je je wilt verbinden. In die zin ben je met z'n drieën als je trouwt: de twee partners en God. Niet dat iedereen daar zo'n duidelijk idee van heeft, maar dat hoeft ook niet altijd. "God is liefde", zegt Johannes, die liefde is geen eigenschap van God, Hij is het. Al wie liefheeft, is daarom in God. In Jezus is die goddelijke Liefde ontzettend concreet geworden. Wanneer je met Jezus de liefde beleeft, dan gaat ze zowel door lijden en sterven (de 'kwade' dagen) als door verrijzenis en kracht (de 'goede' dagen).

Het relatief hoog aantal scheidingen plaatst ons als christenen voor de vraag naar de onverbreekbaarheid van het huwelijk. Exegeten zijn het niet met elkaar eens of Jezus met zijn beroemde zin "wat God verbonden heeft, zal de mens niet scheiden", een absoluut verbod bedoelde. In de katholieke kerk wordt dit wel zo gezien. 'Uiteraard,' zou je zeggen, 'want echte liefde is onverbreekbaar, ze breekt niet omdat ze liefheeft.' Maar wat is 'echte' liefde? Die vraag is niet eenvoudig te beantwoorden. Het kerkelijk recht voorziet in een aantal voorwaarden die vervuld moeten worden wil een huwelijk geldig zijn. Indien het dat niet is, kan een huwelijk nietig verklaard worden. Toch blijft het voor velen een lastige kwestie die veel pijn met zich meebrengt. Hoe

ga je om met mislukking, teleurstelling? Moet een relatie koste wat het kost behouden blijven? Wat als mensen in hun groei en verlangen vastlopen en ongelukkig zijn? Het zijn terechte vragen, die ons in de pastoraal voor grote uitdagingen stellen.

Nieuwe impulsen voor huwelijksvoorbereiding?

Al deze ontwikkelingen vormen een grote uitdaging voor de Kerk. Nieuwe mogelijkheden ontstaan door de relatieproblemen die jongeren ervaren. Het huwelijk voorbereiden, krijgt daardoor meer betekenis. Het leren communiceren in een relatie, het uitspreken van het verlangen en de visie op liefde en geloof ... het zijn dingen die voor veel koppels nergens ter

sprake komen, behalve in deze voorbereiding. Huwelijksvoorbereiding is dus in de eerste plaats een oefening in 'humaniteit', waarin men een vrije ruimte creëert om met elkaar over fundamentele dingen te spreken. Het is voor de Kerk m.i. ook geen vruchtbare weg om het huidige klimaat rond relaties enkel negatief te bekijken. Mensen tegemoet treden in hun zoeken en vorm geven aan de relatie en hen daarin uitnodigen om met de kern van het evangelie – dat God liefde is – in gesprek te treden, lijkt me veel meer de manier waarop ook Jezus omging met mensen. Het christelijke huwelijk is zeker en vast waardevol, in de manier waarop het de menselijke liefde in verbinding brengt met de goddelijke Liefde, die in Jezus zichtbaar werd. In die zin blijft het sacrament een permanente uitdaging om de relatie te beleven, te verdiepen en zin te geven.

Samen door het leven: het magazine

Het is niet goed dat de mens alleen blijft ... Het is een zin uit de Bijbel die we bijna allemaal kunnen onderschrijven. Samen door het leven gaan met iemand die je helemaal neemt zoals je bent, die je liefheeft zonder dat je jezelf voortdurend moet bewijzen, die lief en leed met je deelt: dit magazine wil je helpen hierbij een paar ankerpunten te zoeken voor je verlangen en je relatie. Interviews met o.m. psycholoog Alfons Vansteenwegen en Jan de Wilde, getuigenissen van jongeren en koppels, een FAQ over het huwelijk en een special over het sacrament en zijn voorbereiding ... je vindt het in de bekende frisse vormgeving. Het is zeer bruikbaar voor huwelijksvoorbereiding, maar ook voor alle ouders die hierover met hun kinderen in gesprek willen gaan en om jonge mensen te helpen nadenken over relaties en hoe ze die gestalte willen geven.

Pedagogische begeleiding
in het taalonderwijs

Als de taal niet dient, dient ze tot niets

Jongeren kunnen niet meer zonder fouten schrijven, hoor je wel eens beweren. Klopt het dat mondelinge vaardigheden op vandaag belangrijker zijn dan schriftelijke? Wat zijn de recentste evoluties in het taalonderwijs? Wat moeten we ons bij een taalbeleid voorstellen? En op welke manier kan dit alles salesiaans ingevuld worden? Op zoek naar antwoorden klopten we aan bij de cel talen (en media) van de salesiaanse pedagogische begeleidingsdienst.

Schrijven en spellen

In het leren van een taal zit een zekere chronologie: eerst luisteren, dan spreken, dan schrijven en dan lezen. In het taalonderwijs is die nadruk op de vaardigheden, in vergelijking met pakweg twin-

tig jaar geleden, zeer groot geworden. Vroeger las je een tekst in de les en op het examen kreeg je dezelfde tekst (en vragen) voorgeschoteld, werd je kennis dus getest. Op vandaag focust men veel meer op de strategieën die nodig zijn om taal te verwerven en in te zetten in andere contexten. Taalonderwijs is erop gericht leerlingen voldoende taalvaardig te maken zodat ze kunnen meedraaien in de samenleving en in 'hun' latere realiteit (beroepsleven, verdere studies, zelfstandig wonen, enz). Naast vormcorrectheid is het daarom belangrijk dat leerlingen taal leren begrijpen en zich erin durven uitdrukken. Het is minstens even belangrijk dat ze het juiste register leren gebruiken, dat ze weten welke taal ze moeten hanteren in welke situatie, als dat ze foutloos kunnen spellen. Taalonderwijs moet functioneel zijn, zo heet het, en emancipatorisch.

Beleid

Om tot een consistente aanpak te komen van taal op school, kiezen heel wat scholen voor een duidelijk taalbeleid. Die keuze werd ingegeven door de vaststelling dat er vaak een grote kloof bestaat tussen de schooltaal en de thuistaal van leerlingen. En hoe beter leerlingen die schooltaal beheersen, hoe groter ook hun slaagkansen. Op school, in elk vak, is taal het belangrijkste werkinstrument. Elk vak is leeg zonder taal. Het objectief van elke school zou tweeledig moeten zijn. Enerzijds zou ze moeten streven naar vakgericht taalonderwijs, naar taalonderwijs dat het vakonderwijs ondersteunt. Wie in een taalvak leesstrategieën leert hanteren, kan die bijvoorbeeld ook in

zaakvakken toepassen. Maar daarnaast is er ook zoiets als taalgericht vakonderwijs, waarbij elke leerkracht in elk vak aandacht heeft voor taal, de taal waarin hij of zij instructies geeft, de manier waarop nieuwe terminologie wordt geïntroduceerd, enz. De overheid hecht enorm veel belang aan dit taalbeleid, dat in steeds meer scholen ingang vindt. Taalbeleid is niet zomaar een sausje dat je bovenop een schoolsysteem giet, het is één van de basisingrediënten in het functioneren van een school. De cel talen (en media) heeft onlangs digitale visieteksten en werkinstrumenten ontwikkeld om dit taalbeleid in de Don Boscoscholen een extra boost te geven en te ondersteunen. In februari konden de taalbeleidcoördinatoren kennismaken met dit medium en de nodige ervaringen uitwisselen.

Preventie

Wie dacht dat jongeren niet meer met taal bezig zijn, heeft het alvast bij het verkeerde eind. Jongeren drukken zich veel meer uit, zijn veel creatiever, houden zich bezig met communicatie (en dus taal) in zijn origineelste vorm: de uitdrukking van emotie. Het is de kunst van het taalonderwijs om jongeren te leren zich de taal eigen te maken van volwassenen: de sociale, politieke, culturele en professionele taal die jongeren later in de samenleving nodig zullen hebben. Werken aan een taalbeleid is werk maken van communicatie en is, misschien anders dan in Don Bosco's tijd, ook preventief werken: taalcompetenties van leerlingen verhogen, maakt hen maatschappelijk ook sterker. Van een salesiaanse hefboom gesproken ...

Wie dacht
dat jongeren
niet meer
met taal
bezig zijn,
heeft het bij het
verkeerde eind.

Een Kerk met jongeren

De toekomst is in handen van de jongeren. Johannes Paulus II noemde ze de 'wachters van de morgen', niet omdat zoveel jongeren in het weekend tot aan de morgenstond feestvieren, maar net omgekeerd, omdat ze bij de morgenstond klaarstaan om aan de slag te gaan.

Net als een salesiaanse provincie heeft ook een bisdom een jeugddienst. Een vijftal jonge mensen zijn daarin geëngageerd. Jaarlijks hebben ze een paar grote evenementen, waarop men kan voortbouwen. De zomeractiviteit wordt ingezet door een vormingsweek voor jongeren, met veel ontspanning, maar zeker ook veel inhoud, een gebeurtenis die de toon zet voor het werkjaar. Bouwkamp en trektochten in de vakantie, in binnen- en buitenland, zijn sterke ervaringen voor een kleinere groep. In de parochies leven Jokrigroepen (Jonge Kristenen) die opgebouwd worden vanuit de vormselcatechese.

Een ander groot evenement in het bisdom Gent is de Bavodag. Die is ontstaan uit de vraag om vormselkandidaten in een grote bijeenkomst samen te brengen. Jaarlijks komen voor deze dag 4 500 vormelingen samen in de stad Gent. De betekenis daarvan gaat verder dan een catechetische dag of een ontmoeting met velen. Hier wordt gewerkt aan de bouw van een bisdom rond zijn patroon. Wie in de salesiaanse kringen thuis is, weet welke kracht een centrale figuur, een heilige kan hebben. Neem Don Bosco weg uit de animatie en de vormingsmomenten en je verliest een sterk aanspreekpunt.

Een derde sterk moment kennen we op Goede Vrijdag. In verschillende jeugdmomenten, op verschillende plaatsen in het bisdom, inspireren we ons op de ervaring van Taizé, maar Goede Vrijdag is wel heel bijzonder. In de stijl van Taizé vieren we dan de kruisverering in de kathedraal. Vijf-

tot zeshonderd mensen, vooral jongeren, komen dan samen om rond het kruis te bidden en te zingen. Indrukwekkend is steeds de persoonlijke aanbidding die door de mensen gehouden wordt, daar leggen vele jongeren hun onzekerheid en angst op het kruis. Emotioneel wordt het wanneer twee dragers het kruishout aan het einde van de viering wegdragen.

Een wekelijkse viering brengt jonge mensen samen in het seminariehuis. In het vorige artikel sprak ik over kwaliteitsvolle vieringen. Dat is de bedoeling van die donderdagavonden. Een heel intense eucharistieviering is het aantrekkingspunt voor deze zestig à zeventig jongeren en wordt gevolgd door een gezellig samenzijn. Vanuit deze jongerengroep is ook het GPS gegroeid, een groep gelovigen die in het universiteitsmilieu van Gent aanwezig is en ook initiatieven organiseert voor studenten.

Onderwijs is een volgende poot waarop gebouwd wordt. Aan de identiteit van de katholieke school wordt gewerkt vanuit het vicariaat onderwijs, maar ook daar vinden vormingssessies plaats voor het personeel van het katholiek en gemeenschapsonderwijs. Voor de directies van de scholen wordt jaarlijks een intense driedaagse georganiseerd waarin ze niet alleen elkaar ontmoeten, maar zich ook kunnen verdiepen in hun opvoedings- en bestuurstaak.

In een aantal parochies wordt goed samengewerkt met de jeugdbewegingen, maar in het algemeen moeten we toegeven dat we er nog niet in geslaagd zijn deze te betrekken bij het leven van de Kerk.

In een regelmatige bijeenkomst van de regionale pastores van de bewegingen, georganiseerd door de jeugddienst van het bisdom, vernemen we hoe men werkt aan zingeving en probeert om vandaar door te stoten naar evangelische waarden. We kunnen enkel dankbaar zijn voor de enorme inspanningen die door de pastores gedaan worden om de boodschap van Christus dichter bij de jongeren te brengen in de jeugdbewegingen, bij de leiding in het bijzonder.

De dynamiek die uitgaat van de jeugddienst is een bron van hoop voor de toekomst. Het is nog vroeg om brede resultaten te boeken, maar het enthousiasme bereikt steeds meer jonge mensen, en in zeer intense programma's zoals het Samuelproject leren ze omgaan met de Schrift en hun leven bespreken met een begeleider. Zo kunnen we rekenen op mensen die in de diepte groeien en bewuste christenen worden die hun plaats weten in de samenleving.

Het enthousiasme bereikt steeds meer jonge mensen.

Pallieter van God

Guido Tielemans

Eerst wil hij weten wie de rittenkoers Tirenno-Adriatico wint. Het is een spel van seconden in die laatste etappe, een tijdrif. Heel spannend. Hij blijft zowaar staan, zo gespannen volgt hij het gebeuren. Maar eenmaal als hij de tv heeft uitgeschakeld, is het alsof hij zijn levensverhaal heeft ingeschakeld en vertelt hij rustig, gezapig, gedreven, met smaak en deugd, pallietergewijs.

Gelukkig

Guido wordt in 1939 thuis geboren in Lier. Vader is gemobiliseerd en in Zuid-Frankrijk. Moeder verwelkomt deze vierde zoon. Er zullen er nog twee volgen. Ze denken nogal praktisch thuis en dus moet Guido na een kort verblijf in het college naar de technische school. Hij behaalt er het enige door de staat erkende diploma van zijn leven, dat van mechanica-elektriciteit. Zijn droom om missionaris te worden, leidt hem via de pastoor en

de Witte Paters naar de Late Roepingen bij Don Bosco in Kortrijk. Zeker, zijn ouders zijn eenvoudige, goede christenen, maar bij Don Bosco leert hij zoveel op sociaal-relationeel, gevoelsmatig en vooral religieus vlak. Diep in zijn ziel nestelt zich het verlangen 'bij Jezus te zijn'. Aan het einde van die tijd in Kortrijk legt hij aan een salesiaan zijn twijfel voor: parochiewerk, naar de scheutisten of bij Don Bosco blijven? Hij krijgt een eenvoudig antwoord: "Waar je gelukkig bent, daar moet je niet weglopen." Guido volgt die raad en krijgt er geen spijt van.

Brede schouders

Hij had graag zijn noviciaat in Congo gedaan, maar de Indépendance was net uitgeroepen. Na de filosofiejaren wil hij naar Korea, maar de oversten vinden dat een te grote sprong. Dus gaat hij voor

zijn triënnaat (nu stagejaren) naar Hechtel. Daar kan hij zich volop uitleven: de duinen, de bossen, het toneel ... Hij weet nog dat onder meer de jonge Jos Claes van het laatste jaar hem bij de jongste internen kwam helpen.

Met goedlachse smaak vertelt hij over zijn jaar aan de universiteit in Leuven, waarvan hij nooit het resultaat heeft gekend. Het werkje over de calvinisten, neen, dat is niets voor deze man van het volle actieve leven. En dan volgt er een

God laat mij nooit los,
wat ik ook uitspook.

Waar je gelukkig bent, daar moet je niet weglopen.

reeks benoemingen, telkens opnieuw om ernstige problemen te gaan opvangen: de oversten vinden dat zijn geduld en brede schouders veel kunnen dragen.

Van hot naar her

Het begint in 1970 in Rumbeke bij Roeselare. Er waren 42 grote jongens van 15 à 23 jaar. Maar in 1974 beslissen de salesianen om er niet meer in te staan voor het pedagogische luik. Een proefballonetje om een gemeenschap in Roeselare te starten, wordt snel doorprikt. Eerst zou hij naar Groot-Bijgaarden gaan: hij was zijn kamer al gaan kiezen. Maar het draaide anders uit.

Guido verhuist voor één jaar naar Don Bosco Haacht en dan naar Vremde. Na één jaar als opvoeder in een groep wordt hij groepschef van vier groepen van vijftien kinderen. Het is de tijd dat de leken volop in de werken komen. In 1980 zijn de salesianen bereid in Genk een jongenstehuis van de scheutisten over te nemen. Of Guido er de motor wil zijn? Anders starten de salesianen er niet. Zes jaar later wordt hij er eveneens de eerste directeur van de zelfstandige gemeenschap. In totaal verblijft hij er dertien jaar.

Tot de oversten in 1993 komen aankloppen om naar Hechtel te gaan: de functies van gemeenschapsoverste en internaatbeheerder vallen op zijn kaasplank. Drie jaar later laten de oversten hem weten dat ze hem in Vremde nodig hebben ... maar nog vóór het werkjaar start belandt hij in Oostende. Hij blijft er acht jaar.

Hoboken

Als provinciaal Piet Palmans even op bezoek komt, is die geïnteresseerd in een wandelingetje naar de zee. Nog geen tweehonderd meter buiten de deur wordt een nieuwe benoemingsdeur opgezet: "Zou je de parochie van Hoboken niet willen overnemen?" Het is 2004. Dit is een héél grote breuk met al het voorgaande. Tot dan stond hij altijd bij de jongeren, meestal in de jeugdzorg. Met alles wat daarbij hoort: het dagelijkse leven, zorgen, jeugdige sfeer, op kamp en op reis gaan ... En plots ziet hij nu haast geen jeugd meer.

In Hoboken vindt hij een heel breed werkveld: er wonen 13 à 14 000 mensen en in Moretusburg nog eens iets meer dan 3 000. De buurt wordt beheerst door Cockeril Yards, nu Umicore, met de zwaremetalproblemen zoals het risico op leukemie voor de kinderen. Vanuit zijn warm pallieterhart komt een grote dankbaarheid naar boven voor de sterke ploeg parochiale medewerkers op alle gebied. Hij droomt van jonge mensen, die deze ploeg komen vernieuwen. Af en toe kan hij iets voor de jeugdbewegingen betekenen, wat hij heel graag doet. Je moet het maar doen: 72 jaar en zoveel verantwoordelijkheden en zorg blijven dragen.

Klavertje vier

Wat hij het meeste in onze stichter Don Bosco bewondert? Het is een klavertje vier. Don Bosco speelde op een meesterlijke wijze in op het moment en de situatie. Hij onderkent de noden en doet er iets aan, met grote toewijding. Altijd weer kiest hij voor de armsten. En daarin blaakt hij van het vertrouwen dat het goed is zich

voor hen in te zetten. God en Maria zegenen dat. Guido is ervan overtuigd dat Don Bosco in onze dagen voor de gezinnen zou kiezen. Onze medebroeder Wim Saris uit Nederland had een goed model bij de catechese. De broeders van Lavaux-Saint-Anne gaan bijvoorbeeld in gezinnen bidden. En dan de evangelisch-pastorale zorg van Don Bosco. Guido wil een brug zijn tussen Jezus, die hij in het evangelie vindt, en de mensen.

Het mooiste vindt Guido om het contact met Jezus en Maria te behouden te midden van de actie, het vele werk en de inzet. En dan: hoe brengt men de mensen van onze tijd in contact met het heilige, met God? Hij vindt het belangrijk te bidden, zeker ook buiten zijn pastorale verantwoordelijkheden, alleen met God, met Jezus, met Maria; en Don Bosco na te volgen, die altijd bewust in verbondenheid leefde met Jezus en Maria.

Hart

Ja, hij ziet zichzelf als de Pallieter van de Heer. "God laat mij nooit los, wat ik ook uitspook. Ik mag van Hem de Pallieter uit Lier zijn." Daarom kan hij niet preken en spreken vanuit grote exegese, maar alleen vanuit het hart, vanuit het gevoel, met een groot vertrouwen: Don Bosco leefde wel arm, maar nooit in miserie want ... God was er altijd, Maria zorgde voor hem.

In onze dagen zou Don Bosco voor de gezinnen kiezen.

Pinksteren

grip dicteren de dagelijkse gesprekken en overheersen in de dagelijkse gevoelens.

De eerste christenen

De eerste christenen spraken een taal die iedereen verstond. Die kunst bezaten ze. Jezus' aanstekelijke liefde voor de mens, voor iedereen, had hen zo intens aangesproken dat zij die universele liefde konden beleven en tonen. Iedereen werd broeder en zuster. Niet voor niets werd van hen gezegd: zie hoe zij elkaar liefhebden. Dat waren geen ijdele woorden. Dat die opstelling verwondering wekte, spreekt voor zich. "Ze stonden allen versteld en in grote verlegenheid", schrijft Lucas. Dat ze het ook niet begrepen, dat die liefde en broederlijkheid haaks stonden op het aanvoelen van de gemeenschap toen, hoeft ons niet te verbazen. Dat ze het niet konden geloven en dus maar zeiden dat die mannen en vrouwen, die christenen, te veel gedronken hadden, hoeft ons ook niet te verbazen. De houding van de eerste christenen was inderdaad adembenemend. Ze moet iets gehad hebben van de overrompeling van een eerste verliefdheid. Ze werkte aanstekelijk, maar wekte ook verbazing.

Vandaag

In alle discussies, verhitte en andere, over vreemdelingen in ons land, over anders-zijn en zich anders gedragen, is er weinig ruimte voor spiritualiteit. De evangelische dimensie van gastvrijheid en van een universeel broeder- en zusterschap krijgt geen aandacht. Toch zouden er heel wat spanningen luwen mocht dat wel gebeuren. Er zou een grote welwillendheid groeien tussen mensen, dichtbij en veraf en meer veiligheid. Het leven zou aangenamer worden. Maar eer we zover zijn, eer wij die taal van liefde en verbondenheid spreken, zal de Geest nog veel over ons moeten neerdalen.

Toen de dag van Pinksteren aanbrak, waren zij allen op één plaats bijeen. Plots kwam er uit de hemel een geraas alsof er een hevige wind opstak, en het vulde het huis waar zij waren. Er verschenen hun vurige tongen, die zich verspreidden en zich op ieder van hen neerzetten. Ze raakten allen vol van de heilige Geest en begonnen te spreken in vreemde talen, zoals de Geest hun ingaf. Nu woonden er in Jeruzalem vrome Joden, afkomstig uit ieder volk onder de hemel. Toen dat geluid opkwam, liep de menigte te hoop en raakte in verwarring, omdat iedereen hen in zijn eigen taal hoorde spreken. Ze stonden versteld en vroegen zich af: "Maar dat zijn toch allemaal Galileeërs die daar spreken! Hoe is het dan mogelijk dat ieder van ons de taal van zijn geboorteplaats hoort? (...) Zij stonden allen versteld, en in grote verlegenheid zei de één tegen de ander: "Wat heeft dit te betekenen?" Maar de anderen zeiden spottend: "Ze zitten vol wijn." (Handelingen 2, 1-11)

Een hedendaags verhaal

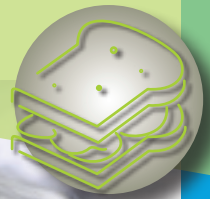
De beschrijving van de situatie van de eerste volgelingen van Jezus lijkt wel een tv-verslag uit één van de grootsteden van de wereld vandaag. Je waant je op de zondagsmarkt aan het Zuidstation in Brussel: een bonte mengeling van producten, geuren, kleuren, klederdracht, rassen en talen ... Wellicht vind je er zo dadelijk geen Galileeërs van allerlei slag, maar ze zijn vervangen door Afghanen en Roemenen, Georgiërs en Turken, Marokkanen en Zuid-Amerikanen. Het is een even grote wereld van verschil: ieder zijn eigen taal, cultuur, godsdienst, gebruiken en rituelen. Ieder ook zijn eigen verlangens, hoop en verwachting. Maar Pinksteren is er nog niet gepasseerd. Daarom is er in die bonte mengeling van allerlei verschillende werelden af en toe een stevig geraas, alsof er een hevige wind opstak. Het vult de hele buurt. Het haalt het tv-journaal en de kranten voor enkele dagen. Er verschijnen dan wel eens vurige tongen in de vorm van uitgerande auto's, kapotte ruiten en omgeworpen vuilnisbakken. Maar die worden telkens netjes opgeruimd en het leven gaat weer verder.

Waar blijft Pinksteren?

Dat mensen elkaars taal spreken, dat zij zich verstaan met elkaar ondanks alle verschillen, is geen vanzelfsprekendheid.

Het hoeven dan nog geen Galileeërs, Roemenen en Afghanen te zijn, het gaat ook al op voor de burens links en rechts, zelfs voor de mensen met wie wij onder hetzelfde dak leven. Verschil is nu eenmaal moeilijk. Het blijft een zware opdracht zich in te leven in datgene wat zo anders is of lijkt. We hebben wel een aantal uitdrukkingen of wensen om daar doorheen te geraken: ga in elkaars schoenen staan; verschil verrijkt, homogeniteit verschaalt ... Maar zij geven de doorslag niet in onze beleving van dat verschil. Integendeel, in het dagelijkse leven vertrekken we meestal van onze eigen goede bedoelingen en kijken minder naar onze daden, terwijl we bij de anderen naar hun daden kijken en voorbijgaan aan hun goede bedoelingen. En zo blijft het moeilijk elkaars taal te spreken en elkaar te verstaan. Verschil, verdeeldheid, onbe-

Opklarende wolken

Waarmee leukt u uw treinreis doorgaans op? Uiltje knappen, leveltjes beklimmen, sudokuutje klaren? Bijpratzen met de pendelmaten of wegduiken in uw krant en rondbobberen op onheilsboodschappen en schandaaltjes? Ik tel een handvol reizigers die zalig diep verzonken zitten in een boek. Dat 'instappen en weg lezen' lukt mij niet per spoor. Er is te veel leven rondom dat de aandacht afleidt.

De grijzende man aan de overkant van het gaanpad houdt een kruiswoordpuzzel in de aanslag, maar de vijfjarige aan zijn zij heeft andere hersengymnastiek voor hem in petto. De hele reis lang wordt opa met vragen bestookt. Over de dorpjes die voorbijsnellen, hoe die heten en waarom, over de gevleugelden aan een waterplas, waar zij hun nesten bouwen en wat er op hun menukaart komt, over de tang van de kaartjesknipper, die geen gaatjes maakt maar stempels zet ... Opa doet zijn best als Wikipedia van vlees en bloed.

Ook in mijn hoofd borrelen de vragen op: waar gaat dat tweetal naartoe? Trakteert opa zijn kleinzoon op een citytrip? Denderen zij misschien gezellig naar het speelgoedmuseum? Ik duizel bij de gedachte aan alle zoektermen die Opapedia daar te verwerken zal krijgen. Wordt het toch het

dierenpark nu de lente hoogtij viert? Daar valt al evenveel voor te rapen voor de kleine vraagbaak. Ik durf te wedden dat opa straks pannenkoek of ijs laat aanrukken om de lieve schat even zijn wafeltje te laten houden.

Hé, welk station rijden we binnen? Oppassen of ik mis nog mijn halte, verdiept als ik ben in de lotgevallen van Socrates-in-pocketformaat. "Iedereen is een verhaal." Ik hoor Jean Philip De Tender, netmanager bij Eén, nog met veel overtuigingskracht dat credo belijden in een wervend exposé. Dát is het waarin ik mij stiekem verdiep tijdens zo'n treinrit: het verhaal van de medereizigers. Moeilijker toegankelijk, maar boeiender dan het gros van de gedrukte verzinsels. De creatieve inbreng die van de lezer wordt verwacht, is aanzienlijk. Je krijgt maar een paar flarden voorgeschoteld, in klank en beeld, en daarmee moet je het doen. Goed opletten is de boodschap. De kleinste details kunnen een cruciale clue openbaren. Opa aait zijn examinerator vertederd over de bol. Maar af en toe schuift er iets zorgelijks in zijn blik. Een hand strijkt eventjes vermoeid over een voorhoofd, net als het woord 'oma' voorbij stuitert. Misschien toch geen feestelijk uitje maar een bezoekje aan oma in het ziekenhuis?

Weinig mensen zijn een open boek. Wie in de sociale sector werkt, weet dat je dieper moet graven dan de plot die bovendienrijft. Diverse verhaallijnen zitten vervlochten. Personages zijn complex. Ze evolueren ook door omstandigheden. Alleen stripfiguren blijven een leven lang

zichzelf kopiëren. 'De goeden' en 'de slechten' zijn simpelweg sprookjesfiguren. Alsof het allemaal nog niet moeilijk genoeg is, manipuleren veel vertellers hun verhaal. De kwetsbare kern wordt omkleed met beschermende lagen. Wat een lichtvoetige feelgoodstory lijkt, kan als een verbluffende probleemroman uitpakken. Een turf opgetrokken uit dure woorden verhuult soms massieve leegte. Niets is wat het op het eerste gezicht lijkt. Motieven herkennen, vraagt inspanning. En elk verhaal is uniek. Een leerkracht wordt jaarlijks weer geconfronteerd met een paar 'vervelende ettertjes' die er alleen maar op uit lijken de boel te saboteren, louter voor de lol. Maar wat een diversiteit aan complexe drijfveren schreeuwt daar om begrepen te worden ... Leesbril op en alert blijven tot 'whydonit' achterhaald is. Geduldig met de puzzelstukjes schuiven tot het brede plaatje verschijnt.

Sinds kort schakel ik een nieuwe tool in bij het mensje-lezen. Uit multimedialand gejat. Doorgewinterde voordrachtgevers willen daar hun presentatie wel eens visueel samenvatten in een 'woordwolk': een verzameling van speels geschikte kernwoorden, variërend in lettergrootte en kleur. Hoe relevanter voor het betoog, hoe sterker ze in de verf worden gezet. 'Tag cloud' heet zoets in het jargon. Er bestaan programma's die uit welke tekst ook een fraaie wolk destilleren (surf maar eens naar www.wordl.net). Wel, ik heb zo'n generator in mijn hersenen geüpload. Een stroompje informatie dat zich in mijn aandachtsveld waagt, condenseert het tot een cloud van pakweg twintig lemmata. Met elk wolkje dat ik in iemands puzzel kan schuiven, klaart zijn mysterie verder op. Een verhelderend generatortje. Ik ben ermee in de wolken.

Een stoel voor wie spreekt vanuit een salesiaanse verantwoordelijkheid

Hopen op verandering

Als we niet met de familie werken, verandert er niets.

Koen Dalle, directeur van OBC De Waai

Het geëffende pad is niet aan hem be-
steed. Hij bekent liever kleur dan tot de
grijze massa te behoren. Maar hij gaat
voluit, met hart en ziel, voor de verant-
woordelijkheden die hem worden toe-
vertrouwd. Koen Dalle, directeur van het
Observatie- en Behandelingscentrum
(OBC) De Waai in Eeklo nam 'onderweg'
van Eeklo naar Vremde met veel plezier
plaats in onze spreekstoel en opende de
poorten van het wat, waar en waarom
van zijn inzet.

Modder

"Vlaanderen in een notendop" wordt het
wel eens genoemd. Damme, het is de
plaats waar Koen negenenvertig jaar
geleden het levenslicht zag, in een
landbouwersgezin, als jong-
ste van drie kinderen. De
mentaliteit was er down
to earth: hard werken
stond centraal, maar

maatschappelijk engagement werd er
evenzeer hoog in het vaandel gedragen.
Als tiener al was Koen geëngageerd, on-
der andere als leider op een speelplein in
Brugge. Hij mocht er ervaren hoe rijk het
kan zijn iets te doen voor anderen. Het
kon bijna niet anders dan dat hij na het
secundair onderwijs een grauaat in de
orthopedagogie behaalde.

Koen stapte meteen in het werkveld:
aanvankelijk een interim, daarna mocht
hij tien jaar leefgroepervaring opdoen in
WOTC de Berkjes in Brugge. "Leidingge-
venden moeten zelf tot aan hun knieën
in de modder gestaan hebben," vertelt
Koen, "die ervaring helpt je om het werk-
veld in te schatten." Nadien werd hij co-

ordinator van de woonprojecten
en het kortopvanghuis van
Oranje, een vzw die
ondersteuning biedt
aan volwassenen
met een beperking.
Daar kreeg hij de
kans om de nodige
managementerva-
ring op te doen. In
1997 werd hij direc-
teur van het OBC De
Waai in Eeklo, een terug-
keer naar een doelgroep die
hem zeer vertrouwd was.

Talenten

Wat hem motiveert in wat hij doet, is de
hoop dat verandering mogelijk is. Koen:
"Bovendien wil ik voor mezelf telkens uit-
zoeken waar mijn grenzen liggen. Naar
dat spanningsveld ben ik steeds op zoek.
Ik wil voorkomen in routine te vervallen,
want dat zou betekenen dat de begees-
tering verdwijnt. De parabel van de ta-
lenten spreekt mij in die zin aan: je hebt
iets, probeer er het maximum of meer uit
te halen." Daarom wellicht werd hij direc-
teur in het OBC. De salesiaanse context
kende hij nochtans niet. "Voor mijn sol-
licitatie heb ik het hele opvoedingspro-
ject uitgepluisd, ik zag en zie er veel in,
want het zijn zaken waar ik als opvoeder
en als mens voor sta. Wat mij vooral aan-
sprak, was de bereidheid en drive die Don
Bosco toonde om te werken met kinde-
ren die nergens nog kansen kregen. Voor
het OBC betekent dit bijvoorbeeld dat
we niet enkel werken met kinderen met
wie we denken iets te kunnen bereiken,
maar dat we ook kiezen voor jongeren
die misschien 'te moeilijk' zijn voor ons.
Geregeld nemen we iemand op van wie
we niet zeker zijn dat het traject zal luk-
ken, en als het niet lukt, dat nog zullen
we kijken of er pistes openliggen." En dat
is meteen ook het moeilijkste aspect van
dit soort werk. Koen: "Toegeven dat een
casus of hulpvraag zo ernstig is dat we
niets kunnen doen, de hoop zien verdwij-
nen waarmee we startten, de onmacht
van je eigen organisatie vaststellen, zien
dat een cliënt of zijn omgeving niet meer
bereikbaar is voor hulp, valt ieder van ons
bijzonder zwaar."

Leidinggevend moeten zelf tot aan hun knieën in de modder gestaan hebben.

Perspectief

Het OBC valt onder het Vlaams Agentschap voor personen met een handicap, wat betekent dat het zich richt tot kinderen met gedrags- en emotionele stoornissen. De intakeprocedure is niet louter afhankelijk van de jeugdrechtbank of het comité voor bijzondere jeugdzorg, ook privépersonen kunnen zich aanmelden. Dit creëert een grote autonomie, waarmee behoedzaam en vanuit een groot maatschappelijk bewustzijn wordt omgegaan. De bezettingsgraad van het OBC is 102%, een enorm percentage voor een organisatie met een grote turnover. Koen: “We willen in de hulpverlening zo ver mogelijk gaan, de hoop niet snel opgeven en er is een grote drang om voor velen iets te willen betekenen.” Maar de sector is in ontwikkeling. Er was al het project integrale jeugdhulp, de huidige minister stelde een groeiplan op, *Perspectief 2020*. Dit impliceert onder andere een nieuw financieringssysteem, waarbij middelen niet meer naar de voorzieningen zullen gaan, maar vervangen worden door persoonsvolgende budgetten. Cliënten krijgen met andere woorden een budget mee waarmee ze zorg kunnen ‘inkopen’. Daarnaast zou er eindelijk werk gemaakt worden van de intussen befaamde toegangspoort. Het zullen niet langer de voorzieningen zijn die een wachtlijst hebben, de overheid zal de toewijzingen op provinciaal niveau reguleren. De bedoeling is dat de toewijzing gegarandeerd op een rechtvaardige manier kan gebeuren. Wellicht zullen regio’s en voorzieningen op die manier verder ontwikkelen, zullen veel kleine vzw’s moeten uitzoeken hoe en met wie kan samengewerkt worden en dus groeien tot grotere gehelen. Koen: “Het bewaren van onze eigenheid zal een grote uitdaging zijn voor onze voorzieningen en bestuurders. De vraag is niet zozeer hoe we kunnen behouden wat er is, met meer van hetzelfde zullen we het immers niet meer halen. De vraag is hoe we kunnen blijven ontwikkelen en ons dus permanent af te stemmen op de steeds evoluerende maatschappelijke noden.

Context

Het OBC wil een open voorziening zijn. Koen: “De gelden die we krijgen, zijn gemeenschapsgelden. Een dag observatie en behandeling kost de maatschappij

ongeveer 150 euro. We moeten met die gelden op een zorgvuldige manier omgaan, ons ten opzichte van die maatschappij kunnen verantwoorden. Onze deur staat daarom altijd open. Mensen van buitenaf mogen komen kijken naar wat we doen. Zo is er binnenkort bijvoorbeeld een project met een klas uit de zesde humane die bij ons een driedaagse komt organiseren.” Het OBC telt 38 plaatsen en focust op observatie, maar vooral ook op behandeling van kinderen en jongeren. Koen: “We proberen verandering teweeg te brengen bij de jongere en diens context. Vroeger overheerste een psychoanalytische benadering, die vooral focuste op de jongeren, maar bij veel van hen (vooral de cognitief zwakkeren) lukte dit amper. Als we niet met de familie werken, verandert er namelijk niets en blijven patronen zich herhalen. Jongeren ervaren niet langer bij ons te zijn ‘omdat ze slecht zijn’, maar omdat we voor hen iets proberen te doen in hun context, in hun gezin. Die meer contextuele benadering werkt ontschuldigend: het gaat om meer dan een lastige puber die deviant gedrag stelt.”

Betekenis

Binnenkort wordt het aantal plaatsen uitgebreid naar 54. In plaats van drie komen er vijf leefgroepen. Vroeger was er enkel plaats voor jongens van twaalf tot achttien jaar, nu komen er ook meisjes bij en kan men vanaf zes jaar in het OBC terecht. Dit betekent dat er een massaal bouwproject op til staat en dat ook de hele bestaande campus een upgrade zal krijgen. Koen: “We hebben steeds de ambitie degelijke professionele hulp te bieden. We willen een moderne voorziening zijn met een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid die de middelen waard is, een plek waar kinderen, jongeren en gezinnen echt geholpen worden. Het is belangrijk dat we betekenis hebben en niet alleen voor onszelf van betekenis zijn. Als werkgever willen we bovendien een plek creëren waar medewerkers een blijvende uitdaging vinden. Dit betekent

Je hebt iets,
probeer er het maximum
of meer uit te halen.

dat we de nodige professionele zorg, begeleiding en coaching willen bieden aan onze medewerkers, maar ook de nodige opleidingsmogelijkheden en kansen tot jobrotatie. Een salesiaanse directeur moet dus niet alleen herder zijn, maar ook een sturend manager, beide, en deze complementair in elkaar zien te integreren.”

Tot slot

Nederigheid is volgens Koen onmisbaar voor een directeur en een opvoeder: “De jongere en zijn context staan centraal. We moeten telkens opnieuw bekijken wat de betekenis daarvan is en wat de consequenties ervan zijn. Daarnaast is het in een voorziening belangrijk open communicatielijnen te installeren, met respect voor de mensen rond de tafel te zeggen waar het op staat. Die feedbackcultuur is broodnodig, zeker in dit werk. Iedereen begaat elke dag wel een uitschuiver. We moeten elkaar kunnen zeggen waar we de mist zijn ingegaan en samen zoeken naar alternatieven.” Een warm professionalisme, dat is waar Koen voor staat, want, zo besluit hij, “de meerwaarde van onze beweging is haar identiteit, maar het is aan mij en aan ons om er een kwaliteitsmerk van te (blijven) maken.”

Mededogen versus pesten

“Zoals er in een oud woord als mededogen meer gaat dan in een nieuw”, dichtte Herman De Coninck destijds al. In ‘mededogen’ gaat beslist meer dan in de *Move tegen pesten*, *Kies kleur tegen pesten* of de *Vlaamse week tegen pesten*. Er zijn nog nooit zo veel pestactieplannen geweest en toch gaat het pesten gewoon voort. Op school, thuis, in het verkeer, in de politiek, op internet, we jennen er op los.

Tussen piepjonge en niet meer zo jonge mensen, tussen jongens en meisjes, Vlamingen en Walen, witten en zwarten, homo’s en hetero’s, gehandicapten en mensen die denken dat ze normaal zijn. Er hoeft maar iets te gebeuren en we schelden, vernederen of jennen erop los. Terwijl het helemaal niets kost en zo veel meer oplevert om elkaar gewoon het licht in de ogen te gunnen.

Aardig zijn is een luxe

Het is een oeroude reflex: wie niet gelukkig is, wie zich aangevallen of miskend voelt, bijt of trapt van zich af. Om de pijn in mijn eigen lijf niet te voelen, steek ik mijn dolk in jouw vlees. Alleen wie zich

gedragen en gekoesterd voelt, kan zich de luxe permitteren om aardig te zijn. Lief zijn voor een ander is een bijproduct van overschot, het overschot van iemand die zich goed in zijn vel voelt. Wie voortdurend het gevoel heeft dat hij op zijn tenen moet staan, dat hij een loodzware rugzak vol stress op zijn rug draagt, dat hij nauwelijks tijd heeft om adem te halen, kan niet anders dan kribbig en kortaf reageren op alles wat niet loopt zoals hij vindt dat het zou moeten. Die mist het overschot dat nodig is voor mededogen.

Altijd gelijk hebben is vermoeiend

Er is nochtans een grote nood aan mededogen. Voor onze partner, die nog altijd niet zondermeer begrijpt waar wij behoefte aan hebben. Voor onze buurman, die altijd bekrompener of alternatiever is dan wij hem wensen. Voor onze collega, die geen oog heeft voor het werk dat wij doen. Voor onze medeleerling, die steevast slomer of braver reageert dan wat wij cool vinden. Voor onze politici, die nooit iets goeds kunnen doen en dus continu als schietschijf moeten dienen.

Voor de bejaarde vóór ons aan de kassa, die veel te traag zijn boodschappen wegstopt en ons dus tijd doet verliezen. Voor de peuter na ons aan de kassa, die slecht opgevoed is en voortdurend zit te jengelen. En voor onszelf, want wij hebben altijd gelijk en dat is erg vermoeiend.

Een nieuwe mantra

Mededogen, mededogen. Misschien moeten we een nieuwe mantra invoeren, die we op reclamepanelen aan de muur kunnen hangen en onszelf influisteren telkens als het nodig is: ‘We zijn allemaal maar mensen.’ Mensen met builen en blutsen door intensief gebruik. Mensen die voor elkaar het leven tot een hel kunnen maken, of tot een aards paradijs. Voor evenveel geld, letterlijk. Pesten is besmettelijk. Mededogen gelukkig ook. Wie geeft mij een knipoog in plaats van een snauw als ik weer eens iets stoms doe? Het kan het begin worden van iets moois.

Wek in ons uw Geest

“Wek in ons uw Geest”, met die bede kondigden Koen Timmermans en Dieter Verpoest, jonge salesianen in vorming en opleiding, op 9 april 2012 hun priesterwijding aan in de Don Boscokapel van Oud-Heverlee. Hier in Vlaanderen, m.n. aan het Johannes XXIII-seminarie in Leuven, zijn Koen en Dieter in de voorbije jaren aan hun priesteropleiding begonnen. Het laatste jaar mochten ze die voltooiën aan het salesiaans vormingsinstituut San Tomaso in Rome. Al die vormings- en opleidingsjaren hebben ze met grote studietijver en in gedreven salesiaans-pastorale inzet doorlopen, zodat bij de voorstelling voor de wijding een goed getuigenis over hun persoonlijkheid als salesiaans-religieus priester kon worden voorgelegd. Dat mocht Mark Tips, provinciaal, uitspreken op basis van het oordeel van de vormingsverantwoordelijken en van de positieve inbreng van verscheidene personen die Koen en Dieter goed kenden.

De wijbisschop was Mgr. Luc Van Looy, bisschop van Gent, salesiaan, die trouwens zelf in die kapel van Oud-Heverlee jaren geleden tot priester was gewijd. De wijdingsplechtigheid mocht dus gerust een salesiaans paasgebeuren genoemd worden, nog wel op paasmaandag, in volle paasweek. De viering werd schitterend en zangrijk opgeluisterd door het jongerenkoor Organum, meegedragen en meegevierd ook door in de eerste plaats vele medebroeders uit de Vlaamse provincie,

maar door een nog talrijkere aanwezigheid van de vele vrienden en bekenden uit de salesiaanse familie en beweging: niet in het minst de jongeren, jongeren van de verschillende speelpleinen en andere salesiaanse werkvelden waar Koen en Dieter stage hadden gelopen. Aan de ervaring die ze daar mochten opdoen, hadden ze mogen leren hoe salesiaanse pastor, goede herder te zijn in navolging van Jezus' priesterschap.

In die zin wees bisschop Luc in zijn homilie op Don Bosco-priester. En hij wist trefend de paasboodschap van deze dagen te duiden, nl. dat Jezus, de Verrezene, zijn leerlingen naar Galilea voorging, waar zij hem moesten gaan zoeken en ontmoeten. Het was Don Bosco's levensbekommernis en levenszorg *het Galilea van de jongeren* te vinden. Hoe realiseerde hij dat? Hoe is hem dat gelukt? Door zowel naar Jezus als naar de mensen, de jongeren, innig te luisteren en te blijven luisteren. Zo kon hij het hart van Jezus voor de jongeren treffen en de taal die daaruit sprak voor hen verstaanbaar maken. Zo kon hij het hart van jongeren warm maken voor Jezus en voor de blijvende boodschap die Hij tot hen richtte om in hun leven en volwassenwording met hem de weg van Pasen te gaan. Don Bosco, vriend van God geworden door de kracht van Jezus' verrijzenis, werd vriend van mensen, in het bijzonder van jonge mensen. In Don Bosco: priester-

opvoeder-goede herder was Christus, de Verrezene, te bereiken en te ontmoeten door vele mensen, in het bijzonder door jonge mensen. En zo wordt nog steeds de salesiaan, in het bijzonder de salesiaan-priester, opgeroepen *om vandaag Don Bosco te zijn*, in deze tijd.

Het werd heel stil in de ruim gevulde kapel toen Koen en Dieter voor de bisschop kwamen staan en hij hun de handen op het hoofd legde. De stilte werd nog meer gedragen door woordeloos meevoelen en meebidden toen de priesterkandidaten die lange rij van priesters langs kwamen en elke priester één voor één hun ook de handen even op het hoofd legde.

De kern van het wijdings sacrament werd verder betekend door het priefatiegebed van de bisschop... “*Wek in hen uw Geest, God*”. Vader en moeder van Koen en Dieter, hun hele familie, maar ook de hele aanwezige salesiaanse familie hebben in de bede van de bisschop dit alles beaamd. Zij waren nu gewijd tot priester in Gods Kerk, tot welzijn van het Godsvolk. Onze leefregel drukt het uit als volgt: “Iedere roeping laat zien dat de Heer de congregatie liefheeft, dat Hij haar vitaal wil houden voor het welzijn van de Kerk en dat Hij haar blijvend verrijkt met nieuwe apostolische krachten. De Heer is waarlijk opgestaan ... en blijft waarlijk opstaan.” Daarvoor dankt de hele salesiaanse provincie en familie in Vlaanderen.

Publicaties voor kinderen

N21 - boek
€ 7,50
N48 - DVD
€ 10,00
(elk: + € 2,00 port)

Even rondneuzen in Gods huis

Wanneer je met je kinderen of kleinkinderen tijdens de vakantie een kerk bezoekt, krijg je heel wat vragen van hen te horen. Voor hen is dit boekje dan ook bestemd. Kerken zijn niet alleen mooie en indrukwekkende gebouwen in onze steden en dorpen, ze zijn ook 'Gods huis'. Het is mooi als kinderen de symboolwereld die we er in aantreffen, mogen ontdekken. De frisse, levendige illustraties en

korte teksten in dit boekje leren kinderen (vanaf vijf jaar) en volwassenen op een eenvoudige maar treffende wijze wat in een kerk zoal te zien valt en wat het betekent. Van het boek 'Even rondneuzen in Gods huis' is ook een dvd beschikbaar die de jonge kijker in twintig minuten en achttien losse hoofdstukjes wegwijst in het kerkgebouw. Deze dvd ontsluit het symbool van de arend op de lezenaar, de vis op de kazuifel van de priester, het chiroteken op het altaarboek. Alles wat je in een kerk aantreft, wordt op een eenvoudige wijze verklaard én getoond in dit geanimeerde luisterboek.

Auteur: Marc Dedapper

Geanimeerde illustraties van Martina Spinková

Boek - 2de druk, 48 blz. - Kostprijs: € 7,50

DVD: 20' - 18 hoofdstukken - Kostprijs: € 10,00

Boek + DVD:
€ 15,00

Elk deeltje
€ 4,25
(+ € 1,50 port)

De 3 samen
€ 10,00
(+ € 2,50 port)

Reeks: Open je ogen!

Het evangelie brengen aan de kleinsten is best mogelijk. In deze reeks worden drie rijke evangelieverhalen verteld met prachtige beelden en tekst. De prachtige, stijlvolle tekeningen helpen flink mee om de kracht te ontdekken van drie verhalen: de blinde Bartimeüs, de lamme en de barmhartige Samaritaan. Door bondige vraagjes kun je een dialoog aangaan met je kind, om het te helpen zijn ogen te openen voor het leven en de wereld.

N16a: Bartimeüs

N16b: De Goede Samaritaan

N16c: De Lamme

Auteur: B. Hubler

Vertaling: M. Dedapper

Illustraties: Ch. Van den Berghe

Uitvoering: 32 blz, 16 x 21 cm, stevige kaft in glanslak

Let op: Wie de drie verhalen samen bestelt, betaalt slechts € 10,00 (+ € 2,50 port) in plaats van € 12,75 (+ 4 € port)!

Speurtocht naar Jezus

Dit doeboek, in groot formaat, laat de kleinsten (vier tot zeven jaar) Jezus ontdekken, in alledaagse bewoordingen. Het verhaal wordt verteld door een schaap, een ezel, en nog andere getuigen van Jezus. Verder biedt het boek: een bordspel over de tempel in Jeruzalem, figuurtjes om uit te knippen en aan te kleden, tekeningen om in te kleuren en zoekspelletjes.

N28
€ 6,00
(+ € 2,50 port)

Auteur: C. Duff

Illustraties: D. Bach

Uitvoering: 80 blz, 20 x 22,3 cm

Don Boscospel

Het Don Boscospel is een combinatie van een ganzenbordspel en monopoliespel. De vier spelers moeten tijdens het spel 'Don Boscogeld' verdienen om een bouwgrond te kopen en daarop een oratorio (Don Bosco's eerste huis) op te richten, bestaande uit een kerk, een school, een parochie en een speelplaats (grote zetstukken in geschaafd beukenhout).

Wie daarin slaagt en als eerste de wereldbol bereikt, is gewonnen. Onderweg moeten allerlei acties ondernomen worden en vragen beantwoord, wat geld oplevert. Het spel duurt ongeveer veertig minuten. Geluk, kennis en strategie zijn in deze volgorde belangrijk, zodat ook de jongste spruit kan winnen!

Ontwerp: DBTI Gent in samenwerking met Don Bosco Vorming en Animatie, Oud-Heverlee

N57
Bijzondere prijs voor deze vakantie: € 30,00
(+ € 5,00 port)

Louis Adams, sdb
° 26.08.1920 + 16.02.2012

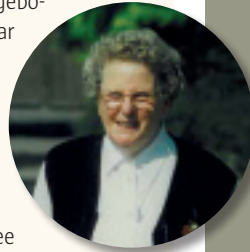
Voor Louis gold het parool “eens ... altijd ...” voor heel veel aspecten van zijn leven. Louis is geboren als boerenzoon; hij is steeds verbonden gebleven met de natuur en hield van planten en dieren. Louis was een kind uit een groot gezin; hij is de band met zijn familie steeds trouw gebleven en hield van elke afstammeling van de Adamsen. In het gezin kreeg hij de liefde voor Onze-Lieve-Vrouw ingelepeld; tot in zijn laatste dagen zal zij als zijn “moeke Maria” aanwezig blijven in zijn gezangen. Louis is salesiaan-priester geworden; hij is steeds trots geweest dat hij mocht spreken over Don Bosco en dat hij als priester mocht getuigen van de Blijde Boodschap, zowel in de familie als in het apostolaat. Daarvoor had hij gekozen om missionaris te zijn, voor hem gold “eens missionaris, altijd missionaris”. Hij heeft indruk nagelaten door zijn steeds vriendelijke en oprechte aandacht voor jan en klein pierke en stond daarvoor bekend in zijn pastoraal in de ziekenhuizen, waar hij aalmoezener geweest is. Door hem begroet worden, gaf telkens een gevoel van “hij ziet me graag”. Zijn lach was meer dan een glimlach en was echt en gemeend; zijn vrolijke stemming kwam uit zijn innerlijkheid. Hij is zichzelf, zijn familie, zijn roeping, zijn geloof trouw gebleven zodat hij aan het einde van de rolstoelrit vanuit het diepst van zijn hart mocht zeggen “ze mogen mij komen halen”. Hij is thuisgekomen onder Maria's mantel, waar hij zijn familie en vooral zijn broer-priester en salesiaan wilde terugzien ... en begroeten met een kruisje “God zegene en beware je!”

Gertrude Wels, zdb ° 04.01.1923 + 28.02.2012

Als laatste in een groot gezin van twaalf kinderen werd Gertrude in Bree geboren, op 4 januari 1923. Zij doorliep de lagere school en werkte nadien vijf jaar als bediende in de sigarenfabriek. Daarna ging ze naar het patronaat van de zusters van Don Bosco in Gerdingen en daar groeide haar religieuze roeping. Op 8 september 1943 vertrok Gertrude naar Kortrijk en startte er met de vormingsjaren. Op 5 augustus 1946 sprak zij haar eerste religieuze geloften uit in Groot-Bijgaarden. Ze behaalde het diploma van onderwijzeres en werkte vervolgens in de basisscholen in Gerdingen, Brussel en Boxbergheide. In 1959 vertrok zuster Gertrude naar Congo, waar ze voor twee jaar onderwees in de lagere school van Ruashi. Zij was vervolgens zestien jaar directrice in Boxbergheide. Bij de oppensioenstelling was zij actief als econome, als chauffeur, als portierster in Kortrijk, Wijnegem en Groot-Bijgaarden. Naarmate de jaren zich opstapelden, zocht ze naar een creatieve manier om haar medezusters plezier te doen, met kleine attenties voor verjaardagen en feestdagen. Ze werd steeds gevoeliger voor gekregen aandacht en kon dan heel dankbaar zijn en blijven. Een val bracht haar voor lange tijd in het ziekenhuis waar zij blij was met elk bezoekje. Zuster Gertrude overleed in Kortrijk, op 28 februari 2012.

Gerard Reynders, sdb ° 06.10.1922 + 26.02.2012

Gerard werd in Houthalen geboren op 6 oktober 1922. Na zijn studies in het Don Boscocollege in Hechtel trok hij naar het noviciaat van de salesianen in Groot-Bijgaarden. Het was tijdens de oorlogsjaren, in 1943, dat hij zijn eerste professie deed als salesiaan-coadjuteur. Daarna was hij drie jaar werkzaam in Don Bosco Heverlee en vanaf 1946 was hij ononderbroken in het Don Boscohuis in Hechtel. Meer dan 65 jaar samenvatten in een paar zinnen, lukt ons niet, maar toch geven we enkele kernwoorden die Gerard goed typeren. Hij was een man met een diep 'geloof' in de God van het leven en met een groot 'vertrouwen' op Onze-Lieve-Vrouw, de Hulp van de Christenen. Ook 'goedheid' en 'dienstbaarheid' zijn woorden die zijn leven tekenen. Gerard was een goed mens die zich met veel zorg en aandacht ingezet heeft voor het werk van Don Bosco in Hechtel. Het liefste werkte hij in stilte, bescheiden op de achtergrond, in dienst van vele jongeren en gewone mensen. Hiermee brengen we zijn 'eenvoud' ter sprake. Gerard was niet de man van grote woorden, maar in alle eenvoud, heel gewoon, was hij mensen nabij en werd hij gewaardeerd door veel gewone mensen. Ten slotte mogen we het woord 'trouw' ter sprake brengen: Gerard was een salesiaan naar het hart van Don Bosco, trouw aanwezig in het gebed, trouw aan de roeping die hij van God ontvangen had. We zijn hem heel dankbaar voor wie hij was en wat hij deed.

Sprokkel

Lees Don Bosco Vlaanderen (ook) digitaal

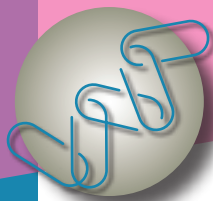
Wist u dat elk nummer van Don Bosco Vlaanderen ook digitaal raadpleegbaar is? Artikels kunnen op die manier gemakkelijker gedownload en afgeprint worden. Ook gebruikers van iPad en iPhone kunnen via deze applicatie vlot ons blad raadplegen. Wenst u uw papieren abonnement in te ruilen voor een digitaal abonnement?

Mail dan uw naam, postadres en e-mailadres naar de hoofd-

redacteur: annemie.vandaele@donbosco.be. U wordt vervolgens telkens per e-mail verwittigd wanneer er een nieuw nummer beschikbaar is.

Surf naar <http://www.donbosco.be>, klik vervolgens in het menu op actualiteit – Don Bosco Vlaanderen en maak alvast kennis met dit aanbod!

Op (be)zoek in zintuigprikkelend India

“Het ruikt naar hartzeer, en de strijd om te leven, en naar de cruciale fouten en liefdes die onze moed produceren. Het ruikt naar tienduizend restaurants, vijfduizend tempels, heiligdommen, kerken en moskeeën, en naar honderd bazaars uitsluitend gewijd aan parfums, kruiden, wierook en vers gesneden bloemen. Karla noemde het ooit de slechtst goede geur in de wereld.” (*Shantaram*, Gregory David Roberts)

Nee, niet het lawaai. Potdoof werd je ervan. Noch het met je ogen verdrinken in die zoveelste eerste indruk, of de verzengende hitte die als een vervelende mug aan je lijf blijft plakken. Zelfs niet de smaak van de melancholische benzine-lucht. Het was die geur die je allereerst bij de keel nam, de geur van India. De klok sloeg twee uur 's ochtends bij het buitenkomen van de luchthaven. Daar stonden we dan, zeven leerkrachten uit vijf verschillende scholen en ik als vertegenwoordiger van de Dienst Ontwikke-

lingseducatie van VIA Don Bosco. Op zoek naar antwoorden en naar onze gastheren van SURABI, onze Indische partnerorganisatie ter plaatse.

Bruggen slaan

VIA Don Bosco is een ngo voor ontwikkelings samenwerking die al meer dan veertig jaar organisaties in Afrika, Azië en Latijns-Amerika ondersteunt. Ook in India heeft VIA Don Bosco inmiddels een breed partnernetwerk opgebouwd. Onze partners zetten in op het verbeteren van beroeps- en sociale vaardigheden van kansarme jongeren en jongvolwassenen en hun begeleiding naar de arbeidsmarkt. Die ervaring en dit netwerk geven ons de opportuniteit om jongeren in België en jongeren in het Zuiden met elkaar in contact te brengen.

En laat “spreken *met* in plaats van *over* elkaar” nu toevallig het motto van onze Dienst Ontwikkelingseducatie zijn. Onze educatieve initiatieven nodigen scholen

uit om actief in dialoog te treden met het Zuiden. Door die uitwisseling moet het besef groeien dat een rechtvaardiger wereld niet alleen noodzakelijk, maar ook haalbaar is. En zó kunnen we actieve wereldburgers worden. Eén van onze projecten waarbij we leerkrachten en jongeren uit België en het Zuiden dichterbij elkaar willen brengen, heet School-to-School (s2s). Het was in het kader van dit project dat we op bezoek waren in India.

Wat is School-to-School?

School-to-School, of kortweg s2s, is een partnerschap tussen een school in België en een school in het Zuiden. Die twee scholen delen ervaringen en bouwen samen activiteiten uit rond gemeenschappelijke thema's en doelen. Ieder partnerschap is uniek. Scholen bepalen in wederzijds overleg waarrond ze willen samenwerken, wat de duur en de wijze van hun samenwerking zal zijn, en op welk niveau er wordt samengewerkt. Leren van elkaar staat centraal. Leerlingen, leerkrachten en directieleden krijgen een realistisch beeld van het Zuiden en leren omgaan met cultuurverschillen. De 'andere' krijgt een gezicht.

Het Zuiden wordt volgend schooljaar (2012-2013) vertegenwoordigd door India. Momenteel bevinden we ons in het voorbereidende jaar van dit Belgisch-Indische partnerschap. Na talrijke brainstormmomenten en voorbereidende vergaderingen was het tijd voor het échte werk. VIA Don Bosco trok van 17 tot 25 februari samen met zeven leerkrachten, van Don Bosco Zwijnaarde, drie scholen van de campus Don Bosco Haacht en het

Lutgardiscollege, op verkenning naar Chennai, de hoofdstad van de Indiase staat Tamil Nadu. We gingen op zoek naar geschikte partnerscholen, interessante visitekaartjes en het reilen en zeilen van het Indische onderwijssysteem.

Schoolcontext

Het s2s-'format' is een manier om de waaier van verschillende Noord-Zuidactiviteiten die plaatsvinden op school samen te brengen. Men kan bijvoorbeeld kiezen voor het creëren van een rode draad in de loop van het schooljaar door het partnerland als thema te kiezen. Maar ook jaarlijks terugkomende activiteiten kunnen hun stek vinden binnen een s2s-partnerschap. Het voordeel van School-to-School is dat het zich aanpast aan de context van elke school, zowel in België als in het Zuiden. Het reeds bestaande Noord-Zuidaanbod van scholen kan, indien gewenst, perfect worden geïntegreerd. Elke school vertrok dan ook naar India met een andere achtergrond en andere verwachtingen, een enorm boeiend proces.

Dat elke school in de wereld over zijn eigen context beschikt, hebben we met onze eigen ogen kunnen aanschouwen in India. Scholen van allerlei rang en stand heetten ons hartelijk welkom, honderden "Wanakum" - "Goedendag" in het Tamil - kwamen onze richting uit. Telkens werden we onderworpen aan het gebruikelijke welkomstritueel (allen werden we gezegend met een sjaal en bloemenkrans om de hals) en voerden leerlingen hun geïmproviseerde dansjes en liederen uit. Deze scholen staan te springen om met ons in

zee te gaan, dacht ik meteen. Zouden wijzelf in staat zijn om ons zo open te stellen voor vreemden?

Culturele openheid

Het plan is om de Indische leerkrachten volgend jaar uit te nodigen om naar België te komen. Onder de Vlaamse leerkrachten werd een stevige discussie gevoerd over hoe ze zich zouden gedragen op het moment dat zij volgend jaar de Indiërs ontvangen. Organiseren we een vergelijkbaar reuzenfeest met een uitbundig en ontzettend gastvrij ontvangstcomité of blijven we toch liever onszelf, die ietwat introverte (maar daarvoor zeker niet minder vriendelijke) Vlaming? Het leerproces kon officieel beginnen, de eerste contacten werden gemaakt en de wil om zichzelf en de eigen cultuur in vraag te stellen, is overduidelijk aanwezig bij onze delegatie.

We maakten een week lang kennis met de rijke variëteit aan mensen, talen en culturen in India door het bezoeken van zeven scholen en vier straatkinderprojecten. We zagen plattelands- en stadscholen, scholen met gescheiden en gemengde klassen, rijke en armere scholen, staats- en privéscholen, formeel en niet-formeel onderwijs, Engelstalig en Tamil onderwijs. We maakten kennis met een diversiteit aan leerlingen: hindoes, moslims, christenen, boeddhisten en Jains, blanke en donkere huiden, groene, goudbruine en zwarte ogen, India, land van duizend geuren en kleuren.

VIA Don Bosco trok van 17 tot 25 februari samen met zeven leerkrachten van vijf verschillende scholen op verkenning naar Chennai, de hoofdstad van de Indiase staat Tamil Nadu. We gingen op zoek naar geschikte partnerscholen, interessante visitekaartjes en het reilen en zeilen van het Indische onderwijssysteem.

En wat nu?

Vanaf volgend schooljaar vliegen de genoemde scholen er definitief in, want dan start officieel het eerste jaar van de uitwisseling. De beoogde duur van een School-to-School project ligt tussen drie en zeven jaar. We ijveren voor een gelijkwaardige en duurzame band tussen twee scholen. Maar s2s streeft ook naar een breed partnerschap, waarbij meerdere klassen en graden betrokken worden. Het is wel vaak beter om met één of een paar klassen, leerkrachten of directieleden te beginnen en dat is het ook wat we aan het doen zijn, stap voor stap ...

De tevredenheid na de reis was groot, aan Belgische zijde, omdat elke school terugkwam met een heleboel contacten en één of meerdere geschikte partnerscholen in het achterhoofd. En natuurlijk ook omdat vele leerkrachten de moed hebben gehad om zichzelf emotioneel zo bloot te geven. Nu nog de collega's en directie op school van de kracht van dit project overtuigen ... Maar ook aan Indische zijde werd het enthousiasme er zeker niet kleiner op.

En die geur? Wel, die kan ik eindelijk thuis brengen. Het is de geur van wilskracht en drang naar vooruitgang, alomtegenwoordig in India.

Geraakt

“Ben jij vake zijn poppenmieke nog?”,
vroeg ik aan mijn kleindochtertje
toen ze nog erg klein was.
“Dat moet je me nooit meer vragen,”
antwoordde ze onmiddellijk,
“ik ben jouw poppenmieke voor altijd.”

Mijn poppenmieke zit nu in het zesde leerjaar.
Ze had in de noodlottige bus kunnen zitten.
Als dat het geval geweest was,
dan werd ik nu gek van verdriet.
Leed voel je pas echt aan
als je het projecteert op jezelf en op je eigen leefwereld.

Wellicht hebben soortgelijke gedachten
in de dagen na het busdrama
die intense sfeer van medeleven en samenhangigheid gecreëerd.
Leed en verdriet sneed in ieders hart.
Het deed ons dromen van een wereld waarin naastenliefde
het weer won van economisch belang.

Maar dan waren daar ineens mensen die het durfden
om het drama ‘een straf van God’ te noemen,
terwijl mama’s, papa’s, oma’s, opa’s,
vriendjes, familie en kennissen
hun verdriet probeerden te plaatsen,
terwijl overlevende kinderen
de gruwelijke beelden probeerden te wissen
of vrede probeerden te nemen
met hun al dan niet omkeerbare letsels.

Naar mijn aanvoelen is zo’n uitspraak
ongehoord, onmenselijk, zelfs onchristelijk.
Hoe plaats je zo’n uitspraak
naast het beeld van een liefhebbende, algoede God?
Of naast Jezus,
die in het evangelie een kind centraal plaatst en zegt:
“Als gij niet wordt zoals deze kinderen,
zult gij het rijk der hemelen niet binnentreden?”

Die fatale avond
zaten een aantal kinderen en hun begeleiders
gewoon in de verkeerde bus op het verkeerde moment.
Hun verhalen over geweldige skiafdalingen
zijn helaas in de tunnel gebleven,
waarin het toevallige noodlot zich heeft voltrokken.

Veel sterkte aan alle nabestaanden.